

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра публічного та приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 01 » 09 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ

для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	081.00.01 Право

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1330/20

(підпис) (прізвище, ініціали)
« ____ » ____ 20 20 р.

Київ – 2020

Розробники:

Обловацька Наталія Олександрівна, старший викладач кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Обловацька Наталія Олександрівна, старший викладач кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри публічного та приватного права (Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 081.00.01 Право 2020 р.

Гарант освітньої програми (Наталія СЕРГІЄНКО)

Робочу програму перевірено 2020 р.

Заступник декана (Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Захист прав дитини	
<i>Вид дисципліни</i>	вибіркова
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4 / 120
<i>Курс</i>	2
<i>Семестр</i>	3
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	1
<i>Обсяг кредитів</i>	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120
<i>Аудиторні</i>	56
<i>Модульний контроль</i>	8
<i>Семестровий контроль</i>	-
<i>Самостійна робота</i>	56
<i>Форма семестрового контролю</i>	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета.

Метою вивчення дисципліни є підготовка професіоналів, які мають високу правосвідомість та правову культуру, володіють необхідними в їх наступній діяльності знаннями та практичними навичками для вирішення конкретних питань щодо захисту прав і свобод дитини; здатних самостійно орієнтуватися у законодавстві, що встановлює та гарантує прав і свободи дитини та уміло застосовувати його у практичній площині.

Завдання:

- вивчення правових підстав регулювання статусу дитини в Україні нормами національного та міжнародного права.
- оволодіння знаннями про систему прав дитини;
- опанування правового статусу системи органів, що приймають участь у забезпеченні прав дитини.
- вивчення правових норм, що врегульовують перебування дитини у сім'ї;
- опрацювання правового регулювання статусу дитини у різних суспільних відносинах;
- застосування законодавства для захисту прав дитини у екстремальних ситуаціях;
- використання міжнародних механізмів захисту прав дитини.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- проблеми та напрями вдосконалення відповідного законодавства;
- основні нормативно-правові акти, які встановлюють та гарантують реалізацію прав і свобод дитини;
- систему міжнародних документів, що встановлюють міжнародні правозахисні механізми прав дитини.

вміти:

- застосовувати на практиці, узагальнювати і аналізувати нормативно-правовий матеріал законодавства, що регулює різні аспекти реалізації та захисту прав і свобод дитини;
- орієнтуватися в змінах та доповненнях до законодавства у цій сфері;
- орієнтуватися у головних проблемах, що виникають при реалізації прав і свобод дитини;
- розв'язувати складні юридичні ситуації щодо забезпечення прав дитини.

Досягнути наступних програмних результатів навчання:

ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН10. Вільно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
л.		с.	м.к.	с.р.	Сем.к-ль	
Модуль 1.						
Тема 1. Загальнотеоретична характеристика прав дитини	22	2	10		10	
Тема 2. Правовий статус особи, яка не досягла 18-річного віку.	28	2	12	4	10	
Разом за модулем 1	50	4	22	4	20	
Модуль 2.						
Тема 3. Специфічні права неповнолітніх осіб	14	2	12			
Тема 4. Захист специфічних прав неповнолітніх в окремих галузях права	26	2	6		18	
Тема 5. Правове регулювання захисту дітей групи ризику	30	2	6	4	18	
Разом за модулем 2	70	6	24	4	36	
Усього годин	120	10	46	8	56	

5. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І.

Тема 1. Загальнотеоретична характеристика прав дитини

Поняття “дитина”, “дитинство”, “права дитини”. Основні етапи розвитку прав дитини в ХХ столітті. Нормативно-правові документи в галузі прав дитини: Конвенція ООН про права дитини (20.11.1989 р.), Декларація прав дитини (1959 р.), Конституція України (28.06.1996 р.), ЗУ Про охорону дитинства (26.04.2001 р.), ЗУ "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю" (16.11.2000 р.), ЗУ Про соціальну роботу з дітьми та молоддю (21.06.2001 р.), ЗУ Про державну допомогу сім'ям з дітьми (21.11.1992 р.) тощо.

Загальна характеристика Конвенції ООН про права дитини (20.11.1989 р.) (надалі – Конвенція). Основні положення документа. Особисті, соціальні, політичні і культурні права дітей за Конвенцією.

Права дитини за національним законодавством. Правовий статус дитини згідно ЗУ Про охорону дитинства, ЗУ Про соціальну роботу з дітьми та молоддю, ЗУ Про державну допомогу сім'ям з дітьми.

Особливості прав дітей за віковими категоріями (від народження; 2 місяці; 3 роки; 6 років; 7 років; 10 р., 11 р., 14 р., 15 р., 16 р.).

Тема 2. Правовий статус особи, яка не досягла 18-річного віку.

Поняття "повноліття", "неповнолітня особа", "малолітня особа", "дитина". Правовий статус особи, яка не досягла 18-річного віку за Цивільним кодексом України. Цивільна дієздатність. Дієздатність поділяють на: часткову цивільну дієздатність фізичної особи, яка не досягла 14-річного віку (малолітньої особи); та неповну цивільну дієздатність фізичної особи у віці від 14 до 18 років (неповнолітньої особи). Особа, яка досягла 18-річного віку, набуває повної цивільної дієздатності. неповнолітня особа має права, належні малолітній особі. Неповнолітня особа вчиняє інші дії за згодою батьків (усиновлювачів) або піклувальників. Повна цивільна дієздатність може бути надана особі, яка досягла 16 років і працює за трудовим договором або бажає займатися підприємницькою діяльністю.

Правовий статус особи, яка не досягла 18-річного віку за Кодексом законів про працю.

Правовий статус особи, яка не досягла 18-річного віку за Кодексом про адміністративні правопорушення.

Правовий статус особи, яка не досягла 18-річного віку за Кримінальним кодексом України.

Правовий статус особи, яка не досягла 18-річного віку за Житловим кодексом.

МОДУЛЬ 2.

Тема 3. Специфічні права неповнолітніх осіб

Захист майнових прав та прав на житло дітей. Батьки малолітньої дитини не мають права без дозволу органів опіки та піклування вчиняти наступні правочини: договори про відчуження майна, що належить неповнолітнім, відмова від належних підопічному прав, договори про поділ майна, про поділ чи обмін житлової площі, договори про дарування майна, що належить неповнолітньому, про видачу письмових зобов'язань тощо.

Вчинення правочину неповнолітньою особою за згодою лише одного із батьків, можливе, якщо: другий з батьків помер (подається свідоцтво про смерть або довідка органу РАЦС); відомості про батька було записано за вказівкою матері або відомості про особу як батька дитини було виключено з актового запису про її народження (подається довідка органу РАЦС); другий з батьків був визнаний безвісно відсутнім (подається копія рішення суду); другий з батьків був оголошений померлим (подається копія рішення суду).

Захист майнових та житлових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Служба у справах дітей за місцем знаходження майна дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, протягом 10 днів після надходження повідомлення про наявність у неї майна складає опис такого майна.

Надання медичної допомоги. Щодо пацієнта віком до 14 років (малолітнього пацієнта) медичне втручання (застосування методів діагностики, профілактики або лікування, пов'язаних із впливом на організм людини) здійснюється за згодою їх законних представників.

Правове регулювання надання психіатричної допомоги неповнолітнім особам.

Психіатричний огляд особи може бути проведено без її усвідомленої згоди або без згоди її законного представника у випадках, коли одержані відомості дають достатні підстави для обґрунтованого припущення про наявність у особи тяжкого психічного розладу, внаслідок чого вона: вчиняє чи виявляє реальні наміри вчинити дії, що являють собою безпосередню небезпеку для неї чи оточуючих; неспроможна самостійно задовольняти свої основні життєві потреби на рівні, який забезпечує її життєдіяльність; завдасть значної шкоди своєму здоров'ю у зв'язку з погіршенням психічного стану у разі ненадання їй психіатричної допомоги.

Тема 4. Захист специфічних прав неповнолітніх в окремих галузях права

Трудові права неповнолітніх осіб, захист їх прав. Охорона праці. Умови праці. Захист прав неповнолітніх у сфері трудових відносин гарантований нормами законодавства про працю. Вік, який передбачений законодавством для працевлаштування дітей.

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх осіб. Кримінальний процесуальний кодекс України та Кримінальний кодекс України встановлює окремий перелік прав неповнолітніх осіб, види покарань та порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. ККУ передбачає можливість звільнення неповнолітньої особи, яка вперше вчинила злочин невеликої тяжкості або необережний злочин середньої тяжкості, від кримінальної відповідальності.

Особливості кримінального провадження щодо неповнолітніх осіб. Захисник. Невиконання, неналежне або несвоєчасне виконання постанови (ухвали) про доручення призначити адвоката несуть відповідальність, встановлену законом.

Порядок отримання паспорта.

Тема 5. Правове регулювання захисту дітей групи ризику

Загальна характеристика категорії «діти групи ризику». Уразливі діти. Діти групи ризику. Які: потерпають від насильства в сім'ї; виховуються в родинах, в яких мають місце серйозні конфлікти; ВІЛ-інфіковані, хворі на СНІД; залежні від алкоголю, наркотиків; виховуються в родинах, які мають низькі доходи через безробіття, відсутність годувальника, фізичні порушення, низький рівень професійної підготовки тощо; вагітні дівчата-підлітки; мають соматичні (тілесні) чи психічні захворювання або інвалідність; іммігранти та меншини, що мають недостатні ресурси та можливості, або ті, хто став жертвою расизму, сексизму або інших форм дискримінації; мають затримки розвитку; мігранти та біженці, які мають недостатньо необхідних ресурсів; мають проблеми, пов'язані з навчанням в школі; перебувають у стресовому стані, пов'язаному з травмуючими подіями; залишили сім'ю – бездомні; мають проблеми із законом; перебувають у зоні воєнних дій.

Правове регулювання надання дітям соціальних послуг. Соціально-побутові послуги. Психологічні послуги. Соціально-педагогічні послуги. Соціально-медичні послуги. Послуги з працевлаштування. Юридичні послуги.

Надання правової допомоги в інтересах дітей з ВІЛ-позитивним статусом і молодим споживачам наркотиків. Тестування осіб віком від 14 років і старше проводиться добровільно, за наявності усвідомленої інформованої згоди особи, отриманої після надання їй попередньої консультації щодо особливостей тестування, його результатів і можливих наслідків, з дотриманням умов щодо конфіденційності персональних даних, у тому числі даних про стан здоров'я особи.

Правові особливості участі дітей у збройних конфліктах. забороненими є участь у збройних конфліктах і вербування з цією метою дітей віком до 15 років (Конвенція ООН про права дитини 1989 р., Додатковий протокол I і Додатковий протокол II до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р.).

Правові особливості надання допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. Державна соціальна допомога призначається у таких розмірах: *особам з інвалідністю з дитинства I групи - 100 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність; *особам з інвалідністю з дитинства II групи - 80 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність; *особам з інвалідністю з дитинства III групи - 60 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність; *на дітей з інвалідністю віком до 18 років - 70 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Зм. Модуль 1		Зм. Модуль 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	2	2	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	11	11	12	12
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
4	Робота на семінарських заняттях	10	11	110	12	120
5	Виконання тестового контролю	10	1	10	2	20
6	Виконання модульної контрольної роботи	25	2	50	2	50
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	188	-	210
	Разом			398		
	Коефіцієнт			0,251		
	Підсумковий бал			100		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

1. Правові позиції Європейського суду з прав людини щодо захисту прав дитини.
2. Право дитини на майно.
3. Право дитини на житло.
4. Право на життя та охорону здоров'я.
5. Право на ім'я та громадянство.
6. Право на достатній життєвий рівень.
7. Право дитини на вільне висловлення думки та отримання інформації.
8. Повага поглядів дітей.
9. Право на захист від усіх форм насильства.
10. Рівне відношення до всіх дітей.
11. Право на освіту.
12. Право на здоров'я.
13. Міжнародно-правове регулювання статусу дитини.
14. Правосуддя для дітей.
15. Історія погляду на місце дитини в суспільстві.
16. Уповноважений Президента України з прав дитини.
17. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
18. Захист прав дітей-інвалідів та дітей з вадами розумового або фізичного розвитку.
19. Діяльність Організації Об'єднаних Націй у напрямі захисту прав дитини.
20. Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ).

21. Захист прав дитини в спеціальних навчально-виховних закладах для неповнолітніх, які потребують особливих умов виховання.

Завдання Самостійної роботи 1.

1. Порівняйте перелік прав дитини та їх зміст (за такими нормативно-правовими документами: Конституцією України, Декларацією про права дитини, Конвенцією ООН про права дитини, Законом України "Про охорону дитинства") з переліком прав людини та їх змістом.
2. Порівняння здійснюйте у вигляді таблиці.
3. Обов'язково напишіть висновок.

Завдання Самостійної роботи 2.

1. Порівняйте положення Пекінських правил та положення КПК України за планом.
2. Напишіть висновок.

	Пекінські правила		КПК України	
	Зміст пункту	№ пункту	Зміст статті	№ статті
Застосування запобіжних заходів щодо неповнолітніх				
Порядок судового розгляду справи щодо неповнолітніх				
Право на адвоката та присутність батьків				
Наявність соціального (непрофесійного) елемента				
Принципи винесення рішення у справі щодо неповнолітніх				

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно. Повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору (для відкритих питань).
20-23	Студент вирішив не всі завдання. Відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань (для відкритих питань).
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань. Думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її (для відкритих питань).
5-9	Студент вирішив менше половини завдань. Може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево (для відкритих питань).
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно. Відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення (для відкритих питань)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи, виконання тестових завдань, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів здійснюється у формі Заліку.

Критерії оцінювання семінарських занять

Оцінювання відповіді за семінарське заняття (10 б.) Відвідуваність (вчасно виконане завдання) (+1 б.)	9-10 балів	Студент вільно орієнтується в програмі навчальної дисципліни, знає назви та тлумачення правових категорій. Розуміє зміст правових норм. Логічно і граматично правильно викладає думку.
	4-8 балів	Студент відповів на поставлені питання, показавши належний рівень знань з програми, розуміння всіх правових понять і категорій. Допускає неточності, що суттєво впливають на зміст відповіді. Завдання вирішує не повністю.
	1-3 бали	Більшість відповідей є неправильними; допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про низький рівень знань.
	0 балів	Студент не приймає участі у семінарському занятті

Критерії оцінювання навчальних тестів

Навчальний тест до теми 1.

Завдання 1 (декілька правильних відповідей) - 3 бали; Завдання 2 (декілька правильних відповідей)- 4 бали; Завдання 3-5 (одна правильна відповідь)- по 1 балу.

Навчальний тест до теми 3.

Завдання 1 - 2 (декілька правильних відповідей) - по 4 бали; Завдання 3 (декілька правильних відповідей)- 2 бали.

Навчальний тест до теми 5.

Завдання 1 (декілька правильних відповідей) - 4 бали; Завдання 2- (декілька правильних відповідей)- 2 бали; Завдання 3-6 (одна правильна відповідь)- по 1 балу.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год. З них: лекції (10 год.), семінарські заняття (46 год.), самостійна робота (56 год.), модульний контроль (8 год.)

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII
Модулі (назви, бали)	Модуль I. (188 б)						Модуль II. (210 б)						
Лекції (теми, бали)	T.1 (1б) T.2 (1б)						T.3 (1б)	T.4 (1б)	T.5 (1б)				
Семінарські заняття (теми, бали)		C.1-2 (11/11б)	C.3-4 (11/11б)	C.5-6 (11/11б)	C.7-8 (11/11б) C.9 (11 б)	C.10-11 (11/11б)		C.12-13 (11/11б)	C.14-15 (11/11б)	C.16-17 (11/11б)	C.18-19 (11/11б)	C.20-21 (11/11б)	C.22-23 (11/11б)
Модульні КР				МКР 1 – 25 балів		МКР 2- 25 балів					МКР 3 – 25 балів		МКР 4 – 25 балів
СР (бали)	5 балів						5 балів						
Поточний контроль	Тест навчальний T.1 (10 б)						Тест навчальний T.3 (10 б)		Тест навчальний T.5 (10 б)				
Підсумковий контроль (вид, бали)	Залік 100 балів												

8. Рекомендовані джерела

Нормативно-правові акти:

- Деякі питання надання одноразової грошової допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування : постанова Кабінету Міністрів України № 146 від 5 березня 2008 року // Офіційний вісник України. – 2008. – № 18. – стор. 144.
- Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми від 20.05.1980 // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 17. – ст. 451.
- Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25.01.1996 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 91. – ст. 86.
- Європейська конвенція про правовий статус дітей, народжених поза шлюбом від 15.10.1975 № ETS85 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 51. – ст. 166.
- Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута) від 27.11.2008 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 69, № 18. – ст. 726.
- Житловий кодекс Української РСР від 30.06.1983 № 5464-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1983. – № 28. – ст. 573.
- Заключні зауваження та рекомендації Комітету ООН з прав дитини для України // Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/content/unicef_ukraine_2002.html>.
- Заключні спостереження Комітету ООН по Україні // Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/content/unicef_ukraine_2007.html>.
- Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII // // Режим доступу : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08/print1382993540045352>>.
- Кодекс України про адміністративні правопорушення (ст. 1-212-20) від 07.12.1984 № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – ст. 1122

11. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990. – № 1, ст. 205.
12. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 14. – ст. 340.
13. Конвенція про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання від 02.10.1973 // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 24. – ст. 862.
14. Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці №182 від 17.06.1999 № N 182 // Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_166>.
15. Конвенція про кіберзлочинність від 23.11.2001 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 65. – ст. 107.
16. Конвенція про контакт з дітьми від 15.05.2003 № ETSN192 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 91. – стаття 3356.
17. Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей від 25.10.1980 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 35. – ст. 268.
18. Конвенція про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей від 19.10.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 11. – ст. 328.
19. Конституція України від 28.06.96 р. // ВВРУ. – 1996. – №30. – Ст.141.
20. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – ст. 131.
21. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини : постанова Кабінету Міністрів України № 866 від 24 вересня 2008 року // Офіційний вісник України. – 2008. – № 76. – ст. 47.
22. Питання Уповноваженого Президента України з прав дитини : указ Президента України № 811/2011 від 11 серпня 2011 року // Режим доступу : <<http://www.president.gov.ua/documents/13858.html>>.
23. Про виконання на території України Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей : постанова Кабінету Міністрів України № 952 від 10 липня 2007 року // Офіційний вісник України. – 2006. – № 28. – ст. 173.
24. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення окремих положень про обмеження місць куріння тютюнових виробів: закон України № 4844-VI від 24 травня 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 16. – ст. 867.
25. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони реклами, спонсорства та стимулювання продажу тютюнових виробів : закон України № 3778-VI від 22 вересня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 21. – ст. 866.
26. Про додаткові заходи із забезпечення гарантій реалізації прав та законних інтересів дітей : указ Президента України № 312/2013 від 1 червня 2013 року // Офіційний вісник Президента України. – 2013. – № 16, ст. 6
27. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: закон України № 2342-IV від 13 січня 2005 року // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 6. – ст. 267.
28. Про Загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року : закон України № 1065-VI від 5 березня 2009 року // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 29. – ст.395.

29. Про затвердження Державної цільової соціальної програми реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : постанова Кабінету Міністрів України № 1242 від 17 жовтня 2007 року // Офіційний вісник України. – 2007. – № 80. – ст. 101.
30. Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу : постанова Кабінету Міністрів України № 564 від 26 квітня 2002 року // Офіційний вісник України. – 2002. – № 18. – ст. 12.
31. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю : постанова Кабінету Міністрів України № 565 від 26 квітня 2002 року // Офіційний вісник України. – 2002. – № 18. – ст. 19.
32. Про затвердження Порядку надання одноразової допомоги дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування, після досягнення 18-річного віку : постанова Кабінету Міністрів України № 823 від 25 серпня 2005 року // Офіційний Вісник України. – 2005. – № 35. – ст. 2116.
33. Про затвердження Порядку повернення дітей-іноземців до місць їх постійного проживання : постанова Кабінету Міністрів України № 1432 від 26 вересня 2002 року // Офіційний Вісник України. – 2002. – № 39. – ст. 1817.
34. Про затвердження Порядку повернення до України позбавлених батьківського піклування дітей, які є громадянами України : постанова Кабінету Міністрів України № 569 від 23 квітня 2003 року // Офіційний вісник України. – 2003. – № 17. – ст. 84.
35. Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей : постанова Кабінету Міністрів України № 905 від 8 жовтня 2008 року // Офіційний вісник України. – 2008. – № 79. – ст. 126.
36. Про заходи щодо забезпечення захисту прав і законних інтересів дітей : указ Президента України № 411/2008 від 5 травня 2008 року // Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 18. – ст. 77.
37. Про Концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні : указ Президента України № 597/2011 від 24 травня 2011 року // Офіційний вісник Президента України. – 2011. – № 16. – ст. 73.
38. Про Національну стратегію профілактики соціального сирітства на період до 2020 року : указ Президента України № 609/2012 від 22 жовтня 2012 року // Офіційний вісник Президента України. – 2012. – № 30. – ст. 19.
39. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : закон України № 20/95-ВР від 24 січня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 6. – ст. 35.
40. Про охорону дитинства : закон України від 26.04.2001 № 2402-III // Відомості Верховної Ради України . – 2001. – №30. – ст. 142.
41. Про першочергові заходи щодо захисту прав дітей : указ Президента України № 1086/2005 від 11 липня 2005 року // Офіційний вісник України. – 2005. – № 28. – ст. 26.
42. Про питання щодо забезпечення реалізації прав дітей в Україні : указ Президента України № 1163/2011 від 16 грудня 2011 року // Офіційний вісник України. – 2012. – № 101. – ст. 9.
43. Про попередження насильства в сім'ї : закон України № 2789-III від 15 листопада 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 10. – ст.70.

44. Питання Уповноваженого Президента України з прав дитини : указ Президента України від 11.08.2011 № 811/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 63. – ст. 7.
45. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – ст.135.
46. Факультативний протокол до Конвенції щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції та дитячої порнографії від 01.01.2000 // Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_b09>.
47. Факультативний протокол до Конвенції щодо участі у збройних конфліктах від 01.01.2000 // Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_795>.
48. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40-44. – ст.356.
49. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – ст.492.

Базові:

1. Сторчак Н.А. Права дитини в Україні [Навчально-методичний посібник]. – Миколаїв: МОШПО, 2009. – 161с.
2. Соціально-педагогічні основи захисту прав дитини: навч.- метод. посіб./ С. В. Зінченко, М. В. Євсюкова, О. А. Калашник [та ін.]; за заг. ред. К. Б. Левченко та О. А. Удалової. - К: Скайдек, 2008. - 224 с.
3. Права людини для дітей: посібник для вчителів та тренерів / Денисенко Л. В., Дзюбій О. А. К.: Час Друку, 2011. - 260 с.
4. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави. Видання 5-те, зі змінами. Навчальний посібник.— К.: Атіка.— 2001.— 176 с/
5. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. — Харків: Консум, 2001. — 656 с.

Додаткові:

1. Андрусишин Б.І., Гуз А.М. Проблеми сучасного стану прав дитини в Україні. / Б.І.Андрусишин, А.М.Гуз // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 18. Економіка і право. Зб. наук. праць. – 2012. – Випуск 19. – К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова. – С. 123-131
2. Гончаренко О.М. право на стабільний розвиток та права дитини за умов глобалізації. /О.М.Гончаренко/ Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації професійних спілок України. Серія: Право та державне управління. – 2011. - № 3. - С. 42-45
3. Максименко О.В. Цінність дитини в сучасному суспільстві. /О.В. Максименко/ Філософські та методологічні проблеми права. – 2012. - №1(3). – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/ soc_gum/Fmpp/2012_1/maksim.htm
4. Опольська Н.М. Принципи правового захисту дитини. /Н.М.Опольська/ Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. – К.:Ін-т держави і права НАН України ім. В.М.Корецького – 2011 р. – Вип. 51. – С.40-45
5. Опольська Н.М. Становлення прав дитини в Україні як об'єкта конституційно - правового регулювання. /Н.М.Опольська/ Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2009. - № 3(89). - С.103-109
6. Права дитини. Виклад фактів / Харківська правозахисна група. – Харків: Фоліо, 2004. – 36 с.

7. Право на батьківство в рішеннях Європейського суду з прав людини // Правовий тиждень. – Режим доступу: <<http://legalweekly.com.ua/index.php?id=16061&show=news&&newsid=122042>>.
8. Про Національну стратегію профілактики соціального сирітства на період до 2020 року: Указ Президента України від 22 жовтня 2012 року № 609/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. - № 81- Ст.3255
9. Стан дотримання та захисту прав дитини в Україні: Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини // Режим доступу : <http://www.ombudsman.gov.ua/ru/images/stories/07022011/S_Dopovid_4.pdf>.
10. Шульц О.А. Права дитини як категорія сучасного конституційного права. /О.А.Шульц// Часопис Київського університету права. – 2009. - № 9. - С.91-96.

9. Інформаційні ресурси

<http://www.humanium.org/en> - Humanium for Children's Rights

www.un.org.ua/ua - Представництво ООН в Україні

www.ombudsman.gov.ua – Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

<http://www.president.gov.ua/content/pravadytyny.html> - Уповноважений Президента України з прав дитини

www.khpg.org – Інформаційний портал Харківської правозахисної групи (ХПГ)